

Macht en tegenmacht in de netwerksamenleving

*Drie uitdagingen voor het
bestuursrecht van de toekomst*

Van government naar governance

- 'Command and control' → participatie, overleg, dialoog
- Centrale sturing → publiek-private samenwerking, netwerkbestuur
- Inputlegitimiteit → output- en throughputlegitimiteit
- Regelgebondenheid → flexibiliteit en maatwerk
- Overheid – burger → overheid – consument/coproducent van beleid

Drie uitdagingen

- Privatisering
- Managerialisme
- Gebroken verantwoordelijkheid

'Privatisering 1.0'

- New Public Management
- Neoliberaaal bestuur
- Output en efficiency

'Privatisering 2.0'

- New Public Governance
- Burgerparticipatie
- Coöperatief overheidsbestuur

B-organen

- *Stichting Silicose* (1995)
- *Schipholregio* (2014)
- *Platform 31* (2014)

Stichting Silicose (1995)

- 'Delging van een ereschuld'
- 'Taak die de overheid zich expliciet heeft aangetrokken'
- 'In wezen publiekrechtelijke verhouding'
- 'De overheid betaalt'
- 'De overheid bepaalt'
- '*De facto* eenzijdige bepaling rechtspositie'
- Formeel → materieel; publieke taak

Schipholregio/Platform 31 (2014)

- Materieel → formeel
- De ‘publieke taak’ is veel te vaag om door de rechter als zelfstandig inhoudelijk criterium te worden gebruikt (*conclusie-Widdershoven*)
- ‘De overheid betaalt’ geobjectiveerd: in beginsel ten minste 2/3, in ieder geval de helft
- ‘De overheid bepaalt’: inhoudelijke sturing door de overheid van de besteding van de beschikbare middelen, institutionele overheidsinvloed als additioneel argument
- Het criterium van de publieke taak heeft geen zelfstandige betekenis

Stichting GoudApot ontvangt subsidie van de gemeente Gouda om budget ter beschikking te kunnen stellen aan de stad. Het stimuleren van inwonersinitiatieven is een speerpunt van het college van burgemeester en wethouders. Met het oprichten van de stichting GoudApot wordt op innovatieve wijze invulling gegeven aan dit speerpunt.

Het nieuwe b-
orgaanbegrip als
routekaart voor het
bestuur om
bestuursrechtelijke
rechtsbescherming
te omzeilen....

Managerialisme

Participatiesamenleving

De klassieke verzorgingsstaat verandert langzaam maar zeker in een participatiesamenleving. Van iedereen die dat kan, wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen leven en omgeving. Wanneer mensen zelf vorm geven aan hun toekomst, voegen zij niet alleen waarde toe aan hun eigen leven, maar ook aan de samenleving als geheel.

Troonrede 2013

Governmentality

- Responsabilisering: 'Process of making individuals, private sector and community responsible for public tasks' (Schinkel & Van Houdt 2010)
- Actief burgerschap
- 'Sturen van het sturen': de centrale overheid stuurt de samenleving door op afstand doelen te formuleren en de invulling en uitvoering daarvan over te laten aan decentrale publieke en private actoren
- 'Neoliberal communitarianism' (Schinkel & Van Houdt 2010)

Wmo 2015

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat burgers een eigen verantwoordelijkheid dragen voor de wijze waarop zij hun leven inrichten en deelnemen aan het maatschappelijk leven, en dat van burgers mag worden verwacht dat zij elkaar naar vermogen daarin bijstaan; dat het tevens wenselijk is nieuwe regels te stellen om de rechten en plichten van de burger meer met elkaar in evenwicht te brengen; [...]; Zo is het dat Wij [etc.].

Besturen onder de radar van het bestuursrecht

- Gemeentebestuur verleent voorziening voor huishoudelijke hulp ('schoon en leefbaar huis') aan X uit te voeren door private instelling Y
- Private instelling Y beslist over de concrete invulling van de voorziening.
- De beslissing van Y is niet vatbaar voor beroep bij de bestuursrechter.

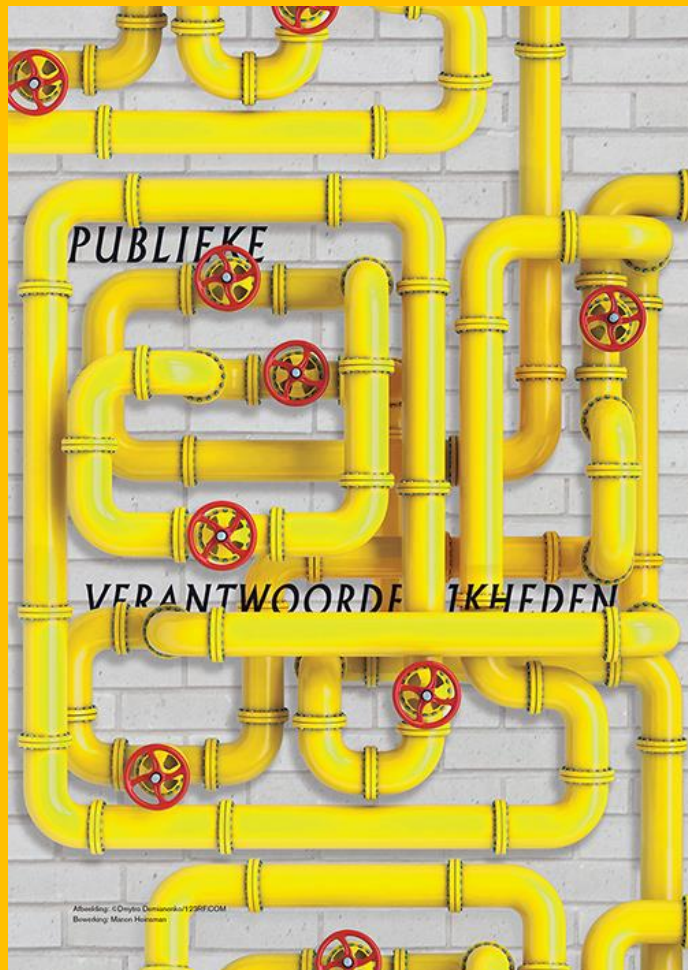
Besluitenprocesrechtelijke remedies

- Verlengde besluitvorming (zie o.a. Rb. Rotterdam 1 april 2015, *USZ* 2015/208)
- Verschoonbare termijnoverschrijding (zie o.a. Rb. R'dam 24 augustus 2015, *RSV* 2015/225)
- Beginselen van rechtszekerheid en zorgvuldigheid vereisen een duidelijke maatstaf, niet alleen de toekenning van een aanspraak op resultaten zoals 'een schoon en leefbaar huis' of op 'schone draagbare kleding' (CRvB 18 mei 2016, *AB* 2016/204)

Wijziging van de Awb?

- ‘Groeimodel’: behalve echte besluiten ook uitvoeringsbesluiten
- Verzoekschriftprocedure
- Ex tunc → ex nunc
- Bestuursrechter competent tot een oordeel over het hele geschil, inclusief het handelen van uitvoeringsinstellingen

Gebroken verantwoordelijkheid

Hoe nu verder?

- Besluitenprocesrecht
- 'Van kern naar periferie' → 'groeimodel'
- Materieel criterium